

จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพข้าราชการส่วนท้องถิ่น

Ethics in the practice of local government officials

สวรรค์ ย้อยสกุล¹ ชนาพร เมืองมูล¹ ธนพล สีเสื่อ¹

ณัฐวุฒิ เจยชมผล¹ & ธนัสถา โรจนตระกูล²

Sawanya Yoisakul, Chanaphon Mueangmoon, Thanapol Sisuea

Nattawut Cheycompon & Tanastha Rojanatrakul

Corresponding author: E-mail: sawanya.y@psru.ac.th

Received: 7/10/64 Revised: 1/11/64 Accepted: 1/11/64

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพข้าราชการท้องถิ่นได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในจริยธรรมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดีในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ปราศจากอคติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ เปิดเผยจริงใจ และมีพร้อมซึ่งความเป็นผู้นำที่ดี จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพเป็น ระบบการทำความดีละเว้นความชั่วต่อหน้าที่ อยู่ในความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงาน สถานการณ์การทำงาน กระบวนการทำงานและผลงาน ตลอดจนเกี่ยวข้องกับผู้รับผลประโยชน์หรือโทษจากการประกอบวิชาชีพนั้นๆ สำหรับวิชาชีพข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งหมายถึง ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมือง

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

พหุวิทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยรับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นวิชาชีพที่ต้องให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพมากที่สุดเนื่องจากเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับสวัสดิภาพ สวัสดิการ คุณภาพชีวิตรวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

คำสำคัญ: จริยธรรม; การประกอบวิชาชีพ; ข้าราชการส่วนท้องถิ่น

Abstract

This academic article has its objectives in being guidelines for local government officers to acknowledge their profession ethics and morality in order to maintain the goodness while conducting their profession such as being honest without bias, not being selfish or caring only the benefits of their own team, realizing their own duties, being open and sincere, as well as having a good leader personality with profession morality. These qualifications are a goodness system of being responsibility for their job and they concern officers on duty, work situations, work progress and outcomes, including benefit or threat receivers from such profession. Local government profession actually means provincial government officers, municipal officers, sub-district government officers, Bangkok Metropolitan government officers, Pattaya City officers, as well as other local government officers who are

appointed by law and have become permanent officers earning salary by the budget mode of local governing organizations or supporting budget of government given to local governing organizations. Officers working in this kind of profession must give the most serious concern to the profession ethics due to they must work with well-being, welfare, life quality, including public safety in life and properties.

Keywords: ethics; profession; local government officers

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยเป็นระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ มี 5 รูปแบบด้วยกันคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร อาทิเช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เพื่อให้ตรงตามความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ในการบริหารงานขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่อาจเรียกโดยรวมได้ว่า “ข้าราชการท้องถิ่น” หมายถึง ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยรับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการตามนโยบายและแผนงานของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้กำหนด พร้อมกับมีหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งระบุไว้ในข้อกำหนดมาตรฐานของตำแหน่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน การดำเนินงาน การกำกับ การแนะนำ ตรวจสอบและการปฏิบัติงาน โดยจะมีการกำหนดลักษณะงานและความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติ อาทิ ด้านบริหาร ด้านบริหารงานทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงานและด้านการบริหาร เป็นต้น

การปฏิบัติราชการของข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ดีนั้นควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน นำมาซึ่งความสุขและความยุติธรรมแก่สังคม ต้องใช้จริยธรรมเป็นหลักในการบริหารงาน จริยธรรมหมายถึง ธรรมที่เป็นข้อควรปฏิบัติ ความประพฤติ อันประเสริฐหรือประพฤติบริสุทธิ์อย่างพรหม การดำเนินชีวิตอันประเสริฐ และการครองชีพหรือความเป็นอยู่อย่างประเสริฐ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2555) จริยธรรมของข้าราชการเป็นความสัมพันธ์ในรูปการให้บริการเชิงกฎหมาย เนื่องจากข้าราชการมีความสัมพันธ์แบบพิเศษกับประชาชน ดังนั้น จึงเกี่ยวข้องกับค่านิยมและหลักการประกอบด้วย ความเสมอภาค (impartiality) ความโปร่งใส (transparency) และความเป็นอิสระ (independence) การบริการสาธารณะ (public service) ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อประชาชน ด้วยภาษีของประชาชน และเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน จริยธรรมของข้าราชการมักถูกโยงกับการซื้อราชฎีบังหลวง ที่หมายถึง การรับสินบนหรือการทุจริตเพื่อผลประโยชน์ตนเอง รวมถึงการใช้อิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการปกครองการเมืองที่ไม่เหมาะสมในแง่สังคมและจริยธรรม รวมถึงพฤติกรรมที่

เบี่ยงเบนจากหน้าที่ของตำแหน่งทางราชการซึ่งอาจทำไปเพื่อผลประโยชน์ขององค์กรของพรรคการเมืองหรือของบุคคลด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสมด้วยต้นทุนของผลประโยชน์สาธารณะ (พลอย สืบวิเศษ, 2561) สำหรับวิชาชีพข้าราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นระบบการทำความดีละเว้นความชั่วต่อหน้าที่ อยู่ในความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงาน สถานการณ์การทำงาน กระบวนการทำงานและผลงาน ตลอดจนเกี่ยวข้องกับผู้รับผลประโยชน์หรือโทษจากการประกอบวิชาชีพนั้นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) ในประเทศสหราชอาณาจักรได้มีการร่างบรรทัดฐานทางจริยธรรมของข้าราชการไว้ เรียกว่า มาตรฐานชีวิตสาธารณะแห่งสหราชอาณาจักร ประกอบด้วย 7 พื้นฐาน ได้แก่ (1) การไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน (selflessness) (2) ความซื่อตรง (integrity) (3) ความปราศจากอคติ (objectivity) (4) การมีสำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติตามที่ (accountability) (5) การเปิดเผยและจริงใจ (openness) (6) มีความซื่อสัตย์สุจริต (honesty) และ (7) ความเป็นผู้นำ (leadership) (Helkeri et al, 2000)

เมื่อมีกล่าวถึงจริยธรรมของข้าราชการแล้วก็มักจะกล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพด้วย ประมวลจรรยาบรรณ (ethical codes) คือ เครื่องมือที่กลุ่มวิชาชีพนำมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นใจระหว่างผู้รับบริการกับกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยคำแนะนำในการปฏิบัติงานที่ดีและมีค่านิยมและที่สามารถตีความได้อย่างอิสระในสถานการณ์ของงานที่แตกต่างกัน มักมีลักษณะเป็นการให้หลักการแบบง่าย ที่สามารถจดจำได้และมีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน อาจถือได้ว่าจรรยาบรรณวิชาชีพไม่ได้ต่างจากจริยธรรมของข้าราชการแต่เป็นการต่อยอดให้กับจริยธรรมของข้าราชการ (พลอย สืบวิเศษ, 2561) ดังนั้นบทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพข้าราชการท้องถิ่นได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในจริยธรรมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดีในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความ

ข้อสัถย์ ชื่อตรง ปราศจากอคติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ เปิดเผยจริงใจ และมีพร้อมซึ่งความเป็นผู้นำที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

การปฏิบัติราชการของข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ตั้นนั้นควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนนำมาซึ่งความสุขและความยุติธรรมแก่สังคม ต้องใช้จริยธรรมเป็นหลักในการบริหารงาน คำว่า จริยธรรม พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า "จริยธรรม" ไว้ว่า จริยธรรม หรือ จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษา ส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้หรือไม่ก็ได้ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542) จรรยาพร ธรณินทร์ ได้อธิบายความแตกต่างของ คำว่า จริยธรรมและคุณธรรมอย่างไว่น่าสนใจ กล่าวคือจริยธรรม (ethics) แยกออกเป็น จริย บวกกับ ธรรมะ คือ ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติเกิดจากคุณธรรมในตัวเอง ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมสรุปก็คือข้อควรประพฤติปฏิบัติ ดังนั้น จริยธรรม (ethics) คือความเป็นผู้มีจิตใจสะอาด บริสุทธิ์ เสียสละหรือประพฤติดีงาม โดยอธิบายขยายความว่า จริยธรรม คือ (1) ประมวลกฎหมายที่กลุ่มชนหรือสังคมหนึ่งๆ ยอมรับเป็นแนวควบคุมความประพฤติ เพื่อแยกแยะให้เห็นว่า อะไรควรหรือไปกันได้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (2) ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วย ความประพฤติและการครองชีวิต ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร (3) กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความเป็นผู้มีปัญญา และเหตุผลหรือปรีชาญาณ ทำให้มนุษย์มีมโนธรรมและรู้จักไตร่ตรองแยกแยะความดี - ความชั่ว, ถูก - ผิด, ควร -

ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเอง และเป็นการควบคุมกันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะกลุ่ม (จรรยาพร ธรณินทร์, 2552)

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดอาจสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่นำมาซึ่งการกระทำอันดี รู้ซึ่งถึงความถูกต้องดีงาม เพื่อก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย

องค์ประกอบของจริยธรรม อรุณศรี ถึงประเสริฐ ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

(1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้น ลักษณะ และพฤติกรรม หรือการกระทำชนิดใดที่สังคมนั้นเห็นว่าดีงามเหมาะสม การกระทำชนิดใดเลว ไม่เหมาะสม

(2) ทศนคติเชิงจริยธรรม เป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่อาจจะมีบางคนที่มีความคิดที่แตกต่างไปจากค่านิยมของสังคม

(3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำ

(4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้นๆ ซึ่งเป็นการกระทำ ที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน (อรุณศรี ถึงประเสริฐ, 2533)

นอกจากนี้ในประเทศสหราชอาณาจักรได้มีการร่างบรรทัดฐานทางจริยธรรม (ethical norms) สำหรับข้าราชการไว้ ถึงแม้ว่าข้าราชการจะประกอบไปด้วยกลุ่มวิชาชีพที่หลากหลาย แต่บรรทัดฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของการ

เป็นข้าราชการ เช่น มาตรฐานชีวิตสาธารณะแห่งสหราชอาณาจักร ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 7 หลัก ที่กำกับการทำงานสาธารณะของข้าราชการ ได้แก่ (Holkeri et al, 2000, p. 9)

(1) การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (selflessness) ผู้มีตำแหน่งทางราชการในภาครัฐต้องกระทำการตัดสินใจบนหลักแห่งผลประโยชน์สาธารณะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

(2) ความซื่อตรง (Integrity) ผู้มีตำแหน่งทางราชการของรัฐไม่ควรวางตนให้อยู่ใต้การผูกพันทางการเงินกับบุคคลภายนอกหน่วยงานหรือองค์การภายนอกที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการ

(3) ความปราศจากอคติ (objectivity) ในการดำเนินงานของรัฐรวมถึงการแต่งตั้งในหน่วยงานของรัฐ (public appointment) การให้สัญญา (awarding contracts) การแนะนำบุคคลให้ได้รับรางวัลหรือผลประโยชน์ ผู้มีตำแหน่งทางราชการของรัฐควรต้องกระทำการดังกล่าวบนพื้นฐานของคุณงามความดี

(4) การมีสำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติตามหน้าที่ (accountability) ผู้มีตำแหน่งทางราชการของรัฐต้องรับผิดชอบต่อตัดสินใจของตนเองรวมถึงการกระทำที่มีผลต่อสาธารณะและยินยอมให้ถูกตรวจสอบ (scrutiny)

(5) การเปิดเผยและจริงใจ (openness) ผู้มีตำแหน่งทางราชการต้องเปิดกว้างให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ต่อการตัดสินใจและการกระทำที่ได้ทำไปทั้งหมด และต้องให้เหตุผลสำหรับการตัดสินใจนั้นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังต้องจำกัดขอบเขตของข้อมูลเมื่อมีการเรียกร้องของผลประโยชน์สาธารณะที่ชัดเจน

(6) ความซื่อสัตย์สุจริต (honesty) ผู้มีตำแหน่งทางราชการมีหน้าที่ในการเปิดเผยทรัพย์สินส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และต้องดำเนินการแก้ไขความขัดแย้งใดๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ (public interest)

(7) ความเป็นผู้นำ (leadership) ผู้มีตำแหน่งราชการต้องส่งเสริมและสนับสนุนหลักการเหล่านี้ด้วยการเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่าง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (2558) ได้กำหนดค่านิยมหลัก (core value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 9 ประการ ดังนี้

- (1) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (2) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (3) การยึดถือประโยชน์ของประเทศไทยเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (4) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (5) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (6) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (8) การยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (9) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กรสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2562 (2562)

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้กำหนดให้มีประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการ

ปฏิบัติตน และรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

(1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการแสดงออกถึงความภูมิใจในชาติและรักษาผลประโยชน์ของชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในความแตกต่างของการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

(2) ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี โดยคำนึงถึงสังคมสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(3) กล้าตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม กล้าคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าเปิดเผยหรือรายงานการทุจริตประพฤติมิชอบต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติ และไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพี่ยงเพื่อรักษาประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

(4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละมีจิตสาธารณะ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วทันต่อเวลาและสถานการณ์ คำนึงถึงประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้

ทรัพยากรของรัฐ รักษามาตรฐานการทำงานที่ดี พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เชื่อมมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

(6) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และต้องรักษาความเป็นกลางทางการเมืองโดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการให้คุณให้โทษ แก่แก่การเมืองและพรรคการเมือง

(7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการพึงปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่อ้างหรือใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุผล ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบรมราโชวาท หลักคำสอนทางศาสนามาปรับใช้ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการเคารพกฎหมาย และมีวินัย

แนวทางการส่งเสริมงานทางจริยธรรมทางการบริหารของข้าราชการโดยองค์การระหว่างประเทศ

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารของการบริหารงานภาครัฐในประเทศต่างๆ มากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ได้จัดเตรียมรายงานสถานการณ์ด้านจริยธรรมของประเทศสมาชิก ที่มีชื่อว่า จริยธรรมของการบริการสาธารณะ ซึ่งรายงานจะนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ บรรทัดฐานทางจริยธรรม และการปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางจริยธรรมรวมถึง มาตรการที่ใช้ในการบริหารประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

อย่างมีจริยธรรม (ethical management) และรายงานยังแนะนำแนวคิดใหม่ของโครงสร้างพื้นฐานทางจริยธรรมซึ่งใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระและป้องกันการทุจริตของประเทศสมาชิก OECD ดังนี้ (Holkeri et al., 2000, pp. 11-14)

(1) มาตรฐานทางจริยธรรมในการให้บริการสาธารณะต้องชัดเจน ข้าราชการต้องรู้หลักการพื้นฐานและมาตรฐานที่ต้องนำไปใช้กับการทำงาน รวมถึงขอบเขตของพฤติกรรมที่ยอมรับได้ ข้อความของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมที่กระชับและได้รับการเผยแพร่ที่เป็นแนวทางสำหรับการให้บริการสาธารณะในรูปของประมวลจรรยาบรรณ (code of conduct) สามารถบรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสร้างความเข้าใจร่วมกันทั่วทั้งรัฐบาลและภายในชุมชน

(2) มาตรฐานทางจริยธรรมต้องสะท้อนในกรอบทางกฎหมาย กรอบทางกฎหมาย (legal framework) เป็นพื้นฐานในการสื่อสาร มาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตาม และเป็นหลักการของพฤติกรรมของข้าราชการ กฎหมายและกฎระเบียบต้องกล่าวถึงค่านิยมพื้นฐานของการให้บริการสาธารณะ และต้องมีกรอบสำหรับแนวทางในการปฏิบัติ การสืบสวนสอบสวน การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดี (disciplinary action and prosecution)

(3) ต้องมีแนวปฏิบัติเชิงจริยธรรม (ethical guidance) ให้กับข้าราชการ การถ่ายทอดทางอาชีพ (professional socialization) ควรมีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาเชิงจริยธรรม และช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้ข้าราชการนำหลักทางจริยธรรมไปใช้กับสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม การฝึกอบรมก่อให้เกิดการตระหนักรู้ทางจริยธรรม (ethics awareness) และพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม (ethical analysis) และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning) รวมถึงการให้คำแนะนำที่เป็นกลาง จะช่วยสร้างบรรยากาศให้ข้าราชการมีความเต็มใจที่จะเผชิญและแก้ปัญหาและความตึงเครียดทางจริยธรรม รวมทั้งต้องมีแนวทางใน

การปฏิบัติและต้องมีกลไกให้คำปรึกษาภายในเพื่อช่วยให้ข้าราชการนำมาตรฐานทางจริยธรรมพื้นฐาน ในสถานที่ทำงานด้วย

(4) ข้าราชการต้องรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองเมื่อเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ข้าราชการต้องรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดจริง หรือ เป็นที่น่าสงสัยภายในบริบทการให้บริการสาธารณะ ซึ่งต้องรวมถึงการมีกฎระเบียบ และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนสำหรับข้าราชการในการปฏิบัติตามและมีความรับผิดชอบทางการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ข้าราชการต้องรู้สิทธิการคุ้มครองในกรณีที่ ข้าราชการเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด

(5) ค่านิยมทางการเมืองต่อจริยธรรมต้องสร้างเสริมให้การกระทำของ ข้าราชการมีจริยธรรม ผู้นำการเมืองมีหน้าที่ในการรักษามาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับใน การปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งพันธะสัญญาดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการทำให้เห็นเป็น ตัวอย่าง เช่น การบริหารจัดการภายในองค์กรหรือกฎหมายที่สร้างเสริมให้มี พฤติกรรมที่มีจริยธรรม และการสร้างบทลงโทษสำหรับการกระทำผิด ด้วยการให้การ สนับสนุน และทรัพยากรสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทั่วทั้งรัฐบาล รวมถึง หลีกเลี่ยงการใช้กฎระเบียบเชิงจริยธรรมและกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง

(6) กระบวนการตัดสินใจต้องโปร่งใสและเปิดให้ตรวจสอบได้ ประชาชนมีสิทธิ รับรู้ว่าการตัดสินใจหรือสถาบันของรัฐใช้อำนาจและ ทรัพยากรของพวกเขาอย่างไร การ ตรวจสอบจากสาธารณะ (public scrutiny) ต้องเกิดจากกระบวนการที่มีความโปร่งใส และเป็นประชาธิปไตย ที่มีสถานิติบัญญัติเป็นผู้ดูแลรวมถึงการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะ ได้ และต้องเพิ่มความโปร่งใสด้วยมาตรการ เช่น ระบบการเปิดเผยข้อมูลและการรับรู้ บทบาทของสื่อที่มีความเป็นอิสระในการทำงาน

(7) แนวปฏิบัติสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนต้อง ชัดเจน กฎระเบียบที่กำหนดมาตรฐานที่มีจริยธรรมอย่างชัดเจน ต้องเป็นแนวทางใน

การแสดงพฤติกรรมของข้าราชการในการจัดการกับภาคเอกชน เช่น การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ การจัดจ้างภายนอกหรือเงื่อนไขการบรรจุเข้ารับราชการ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นทำให้การเรียกร้องให้กำหนดค่านิยมของการให้บริการสาธารณะและกำหนดให้หน่วยงานภายนอกต้องเคารพค่านิยมเดียวกัน

(8) ผู้บริหารต้องแสดงออกและส่งเสริมการกระทำที่มีจริยธรรม บรรยาภาคขององค์การควรมีมาตรการในการปฏิบัติที่ถูกกระตุ้นโดยสิ่งจูงใจให้มีพฤติกรรมที่มีจริยธรรม เช่น สภาพการทำงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของค่านิยมของ ข้าราชการและมาตรฐานที่มีจริยธรรม ผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญในเรื่องนี้ ด้วยการแสดงภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่องและเป็นตัวอย่างในด้านจริยธรรม และการปฏิบัติทางอาชีพที่ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้นำการเมือง ข้าราชการและพลเรือน

(9) นโยบายการบริหารจัดการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานต้องส่งเสริมการกระทำที่มีจริยธรรม นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานต้องแสดงให้เห็นถึงพันธะสัญญาขององค์การที่มีต่อมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งสำหรับรัฐบาลนั้น การมีโครงสร้างที่มุ่งเน้นกฎระเบียบและการปฏิบัติตามอาจไม่เพียงพอ ระบบการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพียงอย่างเดียว อาจกระตุ้นข้าราชการบางรายให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ล่อแหลมต่อการกระทำผิดโดยไม่ตั้งใจ โดยจะใช้ข้อโต้แย้งว่าพวกเขาไม่ได้ทำผิดกฎหมาย พวกเขาปฏิบัติหน้าที่โดยจริยธรรม ดังนั้นนโยบายของรัฐไม่ใช่เป็นเพียงแค่การอธิบายมาตรฐานเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ยินยอมให้เจ้าหน้าที่รัฐกระทำ แต่ยังต้องสื่อสาร ค่านิยมทางจริยธรรมของข้าราชการด้วย

(10) การบริหารจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ของภาครัฐต้องส่งเสริมการกระทำที่มีจริยธรรม ในองค์การควรกำหนดเงื่อนไขการบรรจุคนเข้ารับราชการ เช่น การมุ่งหวังด้านอาชีพ (career prospects) การพัฒนาความสามารถบุคคล (person

development) การมีคำตอบแทนที่เหมาะสม รวมถึงการมีนโยบายทางการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสร้างบรรยากาศที่นำสู่การมีพฤติกรรมที่มีจริยธรรม (ethical behavior) การใช้หลักพื้นฐาน เช่น คุณค่าของกระบวนการสรรหาและเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการจะช่วยให้เกิดความซื่อสัตย์ในการให้บริการสาธารณะ

(11) กลไกหลักแห่งความรับผิดชอบต้องมีความพร้อมในการให้บริการ สาธารณะข้าราชการต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองที่มีผลต่อผู้บังคับบัญชา รวมถึงประชาชน หลักแห่งความรับผิดชอบ ต้องมุ่งเน้นที่การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และหลักการทางจริยธรรมรวมถึงการบรรลุผลสำเร็จ กลไกหลักแห่งความรับผิดชอบ สามารถนำไปใช้ภายในหน่วยงานของรัฐ หรือภาคประชาสังคมอาจเข้ามามีส่วนช่วย เป็นผู้จัดทำกลไกแห่งความรับผิดชอบ กลไกที่ส่งเสริมหลักแห่งความรับผิดชอบนี้ ควร ออกออกแบบให้มีการควบคุมควบคุมไปกับการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นอย่างเหมาะสม

(12) ต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานและมาตรการบังคับใช้เพื่อจัดการกับการ กระทำความผิด กลไกสำหรับการตรวจค้นและการสืบสวนการกระทำผิดต้องมีความ เป็นอิสระ อย่างเช่นการทุจริตเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างทางจริยธรรม และต้องมี ขั้นตอนการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือ และทรัพยากรสำหรับการติดตาม การรายงาน และ การสืบสวนสอบสวนในกรณีที่มีการละเมิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการ รวมถึง การมีมาตรการบังคับทางปกครองหรือทางวินัย (administrative or disciplinary sanctions) เพื่อยุติการกระทำผิด ผู้บริหารควรตัดสินใจ ใช้กลไกเหล่านี้เหมาะสม

นอกจากนี้ยังมีองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (transparency international) เป็นองค์การที่ไม่ใช่ภาครัฐระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและจัดการกับปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่เกิดขึ้นใน ระดับชาติและระหว่างประเทศโดยมีสาขาที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศมากกว่า 60 ประเทศ แล้วแต่เป็นองค์การอิสระและเป็นอิสระทางด้านการเงิน ปฏิบัติตามภารกิจของ

องค์กร และเป็นหลักที่เป็นแนวทางสำหรับการทำงาน ในด้านดำเนินงานจะมุ่งเน้นในเรื่องความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการซื้อราษฎร์บังหลวง และมองว่าการกระทำเพื่อต่อต้านการซื้อราษฎร์บังหลวงนั้นต้องเป็นการกระทำระดับโลกที่ต้องเข้าถึงสังคม การเมือง การเงินและวัฒนธรรม โดยมีดัชนีวัดภาพลักษณ์การซื้อราษฎร์บังหลวง (corruption perception) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประเทศต่างๆ ได้ใช้เป็นมาตรวัดการพัฒนาความโปร่งใสในการในการบริหารงานภาครัฐของแต่ละประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ เป็นคำนาม แปลว่า ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการทำงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกซึ่งอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ แม้คำของ "จรรยาบรรณ" คือ จรรยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2559)

พลอย สืบวิเศษ (2561) ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ ประมวลจรรยาบรรณ (ethical codes) คือ เครื่องมือที่กลุ่มวิชาชีพนำมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นใจระหว่างผู้รับบริการกับกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยคำแนะนำในการปฏิบัติงานที่ดี และมีค่านิยมและที่สามารถตีความได้อย่างอิสระในสถานการณ์ของงานที่แตกต่างกัน มักมีลักษณะเป็นการให้หลักการแบบง่าย ที่สามารถจดจำได้ และมีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน อาจถือได้ว่าจรรยาบรรณวิชาชีพไม่ได้ต่างจากจริยธรรมของข้าราชการแต่เป็นการต่อยอดให้กับจริยธรรมของข้าราชการ

ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ (2551) ระบุว่า จริยธรรมแห่งวิชาชีพ หรือ จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน คือเป็นระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกทุกคนในวิชาชีพต้องนำไปปฏิบัติ บางที่เรียกว่า มารยาทวิชาชีพ แปลว่า ความ

ประพุดิตที่งดงาม มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ สมควรแก่การยกย่อง ซึ่งการประกอบวิชาชีพ จำเป็นที่ต้องมีการยาตราสำหรับประพุดิตปฏิบัติแก่คนทั่วไป และแก่เพื่อนร่วมวิชาชีพ

โดยสรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพข้าราชการได้ทราบถึงแนวทางการประกอบวิชาชีพ และค่านิยมหลักของจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดี ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ปราศจากอคติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ เปิดเผยจริงใจและมีพร้อมซึ่งความเป็นผู้นำที่ดี

ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 (2537) ได้ระบุเรื่องจรรยาบรรณไว้ 15 ประเด็น ซึ่งเป็นจรรยาบรรณต่อตนเอง จำนวน 3 ข้อ จรรยาบรรณต่อหน่วยงานจำนวน 4 ข้อ จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานจำนวน 5 ข้อ และจรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคมจำนวน 3 ข้อ ดังนี้

จรรยาบรรณต่อตนเอง จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- (1) ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ
- (2) ข้าราชการพึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีที่วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ ก็พึงปฏิบัติตามวิชาชีพนั้นด้วย
- (3) ข้าราชการพลเรือนพึงมีทัศนคติที่ดี และพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงานเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

(1) ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตเสมอภาค และปราศจากอคติ

(2) ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้อง สมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชนเป็นสำคัญ

(3) ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลา และใช้เวลาราชการให้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างเต็มที่

(4) ข้าราชการพลเรือนพึงดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ ต่อทรัพย์สินของตนเอง

จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

(1) ข้าราชการพลเรือนพึงมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือช่วยเหลือกลุ่มงานของตน ทั้งในด้านการให้ความคิดเห็น การช่วยทำงาน และการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการเสนอแนะในสิ่งที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนา งานในความรับผิดชอบ

(2) ข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา พึงดูแลเอาใจใส่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ สวัสดิการ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

(3) ข้าราชการพลเรือนพึงช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ชอบรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในบรรดาผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

(4) ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานตลอดจนผู้เกี่ยวข้องด้วยความมีน้ำใจและมนุษยสัมพันธ์อันดี

(5) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

(1) ข้าราชการพลเรือนพึงให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อมีน้ำใจ และใช้กริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนจะต้องปฏิบัติ ควรชี้แจงเหตุผลหรือแนะนำให้ติดต่อไปยังหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งตนทราบว่ามีความอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ต่อไป

(2) ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

(3) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่อราชการ หรือจากผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติราชการนั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัย ก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามสมควรแก่กรณี

สรุปได้ว่า ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ว่าด้วยข้าราชการจะต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม กล่าวตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ

และไม่เลือกปฏิบัติ ดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการที่ดี เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน และรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ข้าราชการมีการประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมและรักษาจริยธรรม และข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 ยึดเป็นข้อบังคับในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม เพื่อการปฏิบัติงานราชการให้อยู่ในกรอบความดี และรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชน

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลข้างต้นคณะผู้เขียนได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เกิดเป็นหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพของข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามทฤษฎีของคณะผู้เขียนเอง เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการส่วนท้องถิ่น ให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม อำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกันและเกียรติภูมิของข้าราชการ อันจะทำให้ได้รับการยอมรับ เชื่อถือ และศรัทธาจากประชาชนทั่วไป และได้กำหนดหลักจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพไว้ 14 ประการ ดังนี้

1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลในการปฏิบัติหน้าที่
3. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ
4. ยึดหลักความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม
5. ให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ประชาชน
6. รับฟังความคิดเห็น ความต้องการของประชาชน

7. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
8. ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่
9. ปฏิบัติหน้าที่อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ไม่ชักช้า ละเลย หรือประวิงเวลา
10. ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
11. มีอัธยาศัยดีในการปฏิบัติหน้าที่ ยิ้มแย้ม พุดจาสุภาพ กิริยามารยาทดี
12. ยืนหยัดในความถูกต้องดีงาม
13. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นแบบอย่างของข้าราชการ ที่ดี รักษาภาพลักษณ์ของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
14. ยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

สรุป

การปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับสวัสดิภาพ สวัสดิการ คุณภาพชีวิต รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงเป็นวิชาชีพที่ต้องให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพเป็นอย่างมาก เนื่องจากจริยธรรมของข้าราชการ คือ ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของข้าราชการ จริยธรรมทางวิชาชีพ และมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพข้าราชการได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในจริยธรรมประกอบวิชาชีพ และค่านิยมหลักของจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดี ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ปราศจากอคติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ เปิดเผยจริงใจและมีพร้อมซึ่งความเป็นผู้นำที่ดี

โดยมีประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ที่ถือเป็นเครื่องมือที่กลุ่มวิชาชีพนำมาใช้ โดยข้าราชการจะต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ชื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ปฏิบัติตามกฎหมาย และตามทำนองคลองธรรม กล้าตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติ ดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการที่ดี เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน และรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ข้าราชการมีการประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมและรักษาจริยธรรม และข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 ยึดเป็นข้อบังคับในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเอง ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม เพื่อการปฏิบัติงานราชการให้อยู่ในกรอบความดี และรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชน

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537. (2537).

ราชกิจจานุเบกษา. 111(19 ง).

จรรยาพร ธรณินทร. (2552). ความหมายและหลักการของคุณธรรม ศีลธรรม

จริยธรรม. ค้นเมื่อ 22 กันยายน 2564, จาก

[www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=](http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5375831&Ntype=)

5375831&Ntype=

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). การพัฒนาจริยธรรมผู้ได้บังคับบัญชาชุดฝึกอบรม

ทางไกล หลักสูตรการบริหารสำหรับหัวหน้าส่วนราชการในภูมิภาค.

กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

ทองจันทร์ หงศ์ดามรภ. (2551). จริยธรรมแห่งวิชาชีพและจริยศาสตร์. ค้นเมื่อ

23 กันยายน 2564, จาก <http://www.stc.arts.chula.ac.th>

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2564 . (2564). ราชกิจจานุเบกษา.

138(109 ง), 8-9.

พระพรหมคุณาภรณ์. (2555). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

พลอย สืบวิเศษ. (2561). จริยธรรมทางการบริหารงานในภาครัฐ (พิมพ์ครั้งที่2).

นนทบุรี: โรงพิมพ์รัตนไทร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542.

กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2559). ค้นเมื่อ 23 กันยายน 2564, จาก

<http://www.royin.go.th/dictionary/>

- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. (2558). “ค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ”. ค้นเมื่อ 24 กันยายน 2564, จาก http://www.ombudsman.go.th/10/7_0.html
- อรุณศรี อึ้งประเสริฐ. (2533). การนำเสนอรูปแบบการสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรม ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Holkeri, K., et al. (2000). *Civil Service Ethics: A study of the Grounds of Civil Service Ethics, It's Present Stage and Areas of Development on civil service Ethics*. Working Group, Memoranda, OEDC: Helsinki, Finland.